

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשת תרומה
תשפ"ב

גיליון מס' 574

על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

(מועד קטן) דורשת שיהיה צביון ללימוד: "... יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב - מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיעה". המשמעות היא, שבכל לימוד תורה אנחנו עומדים מול הקב"ה - בבחינת "הר סיני", ולכן אנחנו צריכים לעמוד מול הגמרא בדחילו, ברטט של מורא.

ולכן גם האומר "מה נאה אילן זה כאילו מתחייב בנפשו". כי הוא מפר את ה'יחוד' הזה.

3.

ישאל השואל: "מאורסה" - מאי משמע? או במילים אחרות: עם כל המילים הגבוהות והטמירות, מה העבודה הרוחנית המעשית שלנו?

סבתא שלי, 'המפקחת' המיתולוגית מרת ציפורה פרידמן ע"ה הייתה תמיד אומרת:

חושב העולם הרדוד כי החתונה היא הפסגה. היא רגע השיא. הגענו לרגע הנכסף. רגעי הצלילים והאושר הגדול. נכון, יום הנישואין, יום גדול הוא לאדם. יום נשגב של "מוחלין על כל עוונותיו". אבל זהו רק המנוע. החתונה היא הרגע הראשון של הטיפוס במעלה ההר. כאן הכל מתחיל. את האושר - לימדה 'סבתא ציפורה' - לא קונים באולם החתונות.

ועוד אמרה: "ויקח יצחק... ויאבהה". העולם מחפש את הכימייה טרם החתונה. ואם לא הכל נוצץ - כוסס ציפורניים בחשש. ולא היא. לאחר החתונה, כל דאגה, הכימיה בא תבוא.

מציאות החיים מוכיחה שאין בן-זוג שבאמת מכיר את השני טרם הנישואין. פגישות מולידות את חוש הריח. לא הרבה יותר מכך. ורק התקשורת - מקשרת (שהרי התקשורת עצם מעצמה של אישה היא, כידוע). עם הזמן ועמו ההשקעה בזוגיות - נוצר חיבור עמוק ואיתן יותר.

2.

לימוד התורה זה לא לימוד חכמה שהקב"ה מסר לנו אלא יש כאן בחינה עמוקה של קשר וכימייה עם נותן התורה. "אף שהתורה נתלבה בדברים תחתונים גשמיים, הרי זה כמחבק את המלך דרך משל" (ספר התניא, פרק ד').

כלומר: כשאדם לומד את התורה הקדושה והוא מפלפל בעומקה של סוגיית 'לאכלה ולא להפסד', הוא בעצם מתקשר בקשר של קיימא עם הבורא. בעוסק בתורה האלוקית, הוא מתקשר בקשר נישואין, כביכול, עם קודשא בריך-הוא. "אל תקרי מורשה אלא מאורסה" (גמרא ברכות נז, א. וראה עוד 'מקנה' בהקדמת מסכת קידושין שכפיית הר כגיגית כ'חופה' היא באה, ועיין עוד 'נתיבות שלום לפרשת במדבר').

זהו - אפוא - המצב של "כאילו נמכרתי עימה". כי קבלת התורה יוצרת גם קשר עמוק עם נותנה.

זוהי - אפוא - בדיוק הסיבה שהגמרא הידועה

... בכל לימוד תורה אנחנו

עומדים מול נותן התורה,

הקב"ה - בבחינת "הר סיני",

ולכן אנחנו צריכים לעמוד

מול הגמרא בדחילו, ברטט

של מורא

"מחבק המלך בבגדיו"

לימוד התורה הוא לא רק לימוד

חכמה אלוקית, אלא קשר עמוק -

של נישואין - עם נותן התורה

1.

... ויש לך מקח שמי שמכרו נמכר עמו, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, מכרתי לכם תורת, כפיכך נמכרתי עמה, שצאמר: ויקחו לי תרומה, משל למלך שהיה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה, בקש לילך לו לארצו ולטל לאשתו. אמר לו: פתי שנתתי לך יחידית היא, לפרש ממנה איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך, אלא, זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה לי, שאדור אצלכם, שאיני יכול להניח את פתי.

כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, נתתי לכם את התורה, לפרש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור פתוכם, שצאמר (שמות כה, ח): ויעשו לי מקדש (מדרש-רבה פרשת תרומה סימן א')

"כאילו נמכרתי עימה" - מאי משמע? מהו עומק-עומקו של דבר?

נקדים קמעא ונאיר באור יקרות את הגילוי העצום שזכינו בתורה הקדושה.

הפנקסו של החנך

דילחות הינוכיות אקטואליות

להתמודד נכון עם הנוער המתמודד (ב')

הרה"ג רבי יחיאל פליסקין
מכון 'שתולים' לנוער מתמודד

בשבוע שעבר נגענו בטענה, שמי שאשם בבעיית הנוער המתמודד עם המחנכים: "אתם המחנכים הצעירים פתחתם בית הבראה רחב-ידיים, שכל בחור ש'מכריז' על עצמו כמתמודד, פתאום נהיה פטור מרוב חובותיו, מפנקים אותו, מטיילים איתו, אסור להגיד לו ביקורת, כאילו שהוא חולה... לכן עוד ועוד צעירים מצטרפים ל'קבוצה המשתלמת' הזו... אם הייתם מבטלים מן העולם את המונח 'נוער מתמודד', ודורשים מכל בני הנוער לקום בבוקר וללכת ללימודים בלי חוכמות, ולהתלבש בלבוש חרדי, היו נפתרות הבעיות..."

הנה התשובה השלישית:

תהליך הנשירה הוא התרחשות פנימית, של נתק פנימי מן הלימודים והדת, ואילו כל ההשלכות החיצוניות (ביגוד, בטלה, טכנולוגיה אסורה, וכו') הן תוצאה מן הנתק הפנימי. ולכן גם המסלול חוזר, שבו הנער/ה המתמודדים יחזרו בתשובה, יתאפשר רק אם יתרחש תהליך פנימי בלבן של המתמודד, של לקיחת אחריות על החיים וחזרה בתשובה.

כי צד יווצר התהליך הפנימי המבורך הזה? או על ידי מוסד לימודים מתאים שידוע להחזיר בתשובה. או על ידי חונך מתאים שידוע את המלאכה. או על ידי ההורים יתנו אמון בילד, ומכח המצפון שלו הוא יתעורר לחזור בתשובה.

מכאן לשאלה האם יש להציב גבולות בנושא הכספים.

אני מסכים עם השואלים, שאכן אין "לשפוך" כסף כמים על הנוער המתמודד, ובפרט אם ההורים מוגבלים בתקציב (ומי לא?). אבל יש דברים שהם הכרחיים:

1) שכר לימוד לשיבה למתמודדים, שהוא בדרך כלל גבוה יותר משיבה רגילה, כי עושים להם יותר פעילויות שהם כה זקוקים לה. (ולא כדאי לבקש הנחה גדולה

מהשיבה, כי בסופו של דבר חסרון הכסף משפיע לרעה על העבודה של אנשי הצוות, ולפעמים אף על היחס לבחור שהוריו אינם משלמים כראוי, וגם

יש יותר סיעתא דשמיא לבחור שהוריו משלמים עליו).

2) פעמים רבות יש לממן מטפלות/רגשית/או חונך/ת, כשזה נצרך לרפואתו של הנער/ה.

3) כדאי לתת דמי כיס קבועים (ולא רק לנוער מתמודד). כשהעיקר הוא להראות לנוער שאכפת לנו ממנו, ולכן גם אם התקציב שלכם נמוך ואתם נותנים להם דמי כיס סמליים, זה עדיין משיג את המטרה, להראות לנוער שאנחנו איתו.

אם הנער/ה מבקשים סכומים גבוהים עבור פינוקים שונים, ואין לכם את התקציב לכך, אל תתנו להם כסף שאין לכם. פשוט תסבירו להם שאין לכם את התקציב. זו לא בושה. מה שאין - אין. ואם הם עדיין רוצים את הפינוקים שלהם, שיתכבדו ויעבדו לפרנסתם בזמנם הפנוי (שהרי אין הם עוסקים בתורה כל היממה...), ויטעמו קצת את הטעם של 'בזיעת אפיך תאכל לחם'.

אם יש יועצים שונים שממליצים לכם ההורים לשפוך סכומים אינסופיים על ילדיכם המתמודדים, כמו יציאות תכופות למסעדות, טיולים לחו"ל, ביגוד חדש כל חודש, דמי כיס מופרזים - עדיף לא להקשיב להם. לא ריבוי הכסף יחזיר את הנערים הביתה, אלא פתיחת הלב. אם תרחיבו את הלב ותפתחו אותו, זה יחזיר אותם הביתה.

לסיום, סיפור נחמד.

אחד הבחורים המתמודדים סיפר לי כי בעבר למד בישיבה מצוינת וחשובה.

הגבתי בהתפעלות, ושאלתי אותו "מה קרה שנפללת מן הישיבה".

והוא השיב לי: "בגלל שהציבו לי גבולות בעיני לבוש: תלך עם כובע וחליפה ברחוב, אל תלבש נעלי ספורט, ואני הגעתי מן הפריפריה ולא הייתי רגיל כל כך בלבוש ישיבתי".

שאלתי אותו: "האם העירו לך בצורה יפה ומכבדת, או בצורה משפילה".

והוא השיב: "דווקא בצורה מאד מכבדת, אין לי שום טענות על איך שהעירו לי". שאלתי אותו: "אני לא מבין, אם אלו הכללים של הישיבה, והם העירו בצורה יפה, מדוע לא צייתת להם?". והוא השיב לי: "בגלל שאני לא אוהב ללמוד כל היום. מה אתה חושב, שאתאמץ ללבוש בגדים שאני לא רוצה בשביל להישאר בישיבה שאני לא אוהב ללמוד בה?". אמרתי לו: "אם כך, אני מבין אותך".

ידידי היקרים, שימו לב למסר העצום העולה מן הסיפור: משמעת וגבולות, הם דברים מצויינים, הכרחיים, ויעילים. אבל בתנאי אחד: **כשהנער מחובר לתוכן, אז אפשר להציב גבולות** מסביב לתוכן. אבל כאשר הנער מנותק פנימית מן התוכן, הגבולות לא יועילו. הוא לא מוכן בשום אופן לבנות קירות, לבית שאינו קיים.

בהצלחה רבה לכולנו!

תלמודא

חושג תלמודי אחד

האם אפשר לעקור את האיסור אחרי עשיית המעשה שלו?

בשבוע שעבר הסברנו כי רבי עקיבא הסבור כי דין 'ספיהין' - תבואה העולה מאליה בשביעית) הנו מן התורה, סבור - לשיטתו - כי דין השביעית הוא גם דין בקרקע עצמה שתשבות (ולכן גם אוסר עשיית מלאכה מדין 'תוספת שביעית' לפני השביעית כי נקלט בשביעית - והקרקע לא שובתת.

(את ידותינו תמכנו בדבריו המופלאים של המנחת חינוך מצווה רצ"ח אות ט"ו שכתב שהאיסור לרוע בערב שביעית שייקלט בשביעית - כמבואר במשנה שביעית פרק ב' משנה ו' - אסור משום שיש דין בקרקע עצמה שתשבות, וכשנקלט בשביעית עובר על עשה דשביית הארץ שהרי **הארץ עושה מלאכה בשביעית!** וראה ירושלמי שם שנקט ברורות כי אכן אם הזרע נקלט כבר בערב השביעית לא אסור כדן נזרע בשביעית, משום שלמעשה קליטתו הושלמה טרם לשביעית וכל האיסור נובע מהקליטה בשביעית. וכן כתב בספר הוד צבי סימן י"א שבערב שביעית אמירה לגוי מותרת, משום שעוד לא נכנסה בעצם שביעית).

ולכאורה יש לדון בזה בכמה פנים: אם באמת כל האיסור בנטיעה ב'תוספת שביעית' איננה דין של חלות זמן **השביעית** לפני השביעית - כמו 'תוספת שבת' שלמעשה **מקדימה** את זמן השבת, לכל הדינים של השבת, מדוע המשנה נוקטת ש"עקור" אחרי השביעית משום גזירה (ראה ירושלמי בהרחבה) מדוע שלא נורה לו לעקור עוד לפני השביעית כדי למנוע אותו מאיסור השביעית, שכן לדברינו כל האיסור נובע מהקליטה בשביעית ואיסור 'תוספת שביעית' אינו איסור בעצם, מבחינת הזמן, ואם כן מדוע לא נמנע את האדם מהאיסור.

וכנודע בבית המדרש, כעין זה למעשה דן במנחת חינוך (שם), אות י"ד) בסוגיית רודה פת בתנור (שבת ד, א) שלכאורה עצם ההנחה בתנור איננה האיסור אלא האפיינה בעצמה, ומעתה כל שעדיין לא נאפה בשיעור הנדרש לאיסור, גם אחרי שהניח בתנור לכאורה נצטרך להפרישו מן **האיסור** (הגם שמעשה האיסור כבר נעשה). ולפי האמור לעיל באמת ייצא שאדם שנטע בערב שביעית ועקר קודם השביעית לא עבר כל ועיקר באיסור. וכך אכן נוקט בפשטות ב'מנחת חינוך'. אולם ה'הר צבי' הביא על-אתר כי הפרי מגדים בסוף פתיחה להלכות שבת חולק על כך מכל וכל ונוקט שעצם ההנחה היא האיסור בעצמו. וראה חלקת יואב אורח-חיים סימן י' בזה.

ברם, ראה בדברי רש"י (ראש השנה י, ב) שכתב שגם אם נקלט בערב השביעית עבר באיסור. משמע, ש'תוספת שביעית' הוא כעין 'תוספת שבת' שלמעשה השביעית נכנסת מוקדם יותר והזמן מתחיל החל מל'יום. אלא שלפי זה יהיה תמוה מדוע אסורות מלאכות בערב שביעית רק כאלו שמועילות לשביעית כמפורש במשניות (פרק ב' שביעית משנה ב' ועוד), ומשמע שכן יש זיקה עמוקה בין ערב שביעית לשביעית שזה בלא זה אי-אפשר. ועיין.

וכידוע שהאריכו בזה האחרונים רבות.

אנשי העשה

סיפור יהודי לשלחן שבת

עלמות של אצילות. בית מן הגרש"ז זצ"ל ברחוב פריש

***

'היימישער' משערי חסד

כך גרם גאון ישראל לראש עיריית ירושלים שביקר

במעונו - לברך

בספרנו 'דרכו' - חלק שני, שייצא לאור אי"ה בחודשים הקרובים הבאנו את הסיפור הנזכר ממנו נוכל להסיק את המסקנה המאלפת הבאה:

מרן החזון-איש כבר לימדנו - כך שמועה יש מפי הצדיק הירושלמי רבי נטע פריינד זצ"ל - כי דרך החינוך האידיאלית היא האמורה בגמרא במסכת סוטה (מז, א) "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, ולא כאלישע שדחפו לגיחזי בשתי ידים". כלומר: שילוב בין השלטת משמעת וקבלת מרות, לבין אהבה גלויה. (ראו במכתבו המופיע ב'קובץ אגרות חזון איש', איגרת פ"א: "יותר נכון להתגלגל ולסבול ולקרב בכל מה שאפשר. וזה כל פרי של הישיבה לתת לפתאים ערמה ולתועים בינה. ואין מקום להאשים את השובבים כי הלא עיר פרא אדם יולד. ועלינו להשתדל בזה בכל מחיר, ופעמים ימין דוחה ושמאל מקרבת, ופעמים לקרב בשתי ידיים. והנני מברך להכניס התלמידים לדרך הישרה באהבה ובקירוב").

אם נרצה לשפוך תבלין מתקתק על הדברים, נוכל לומר כך:

תוכחה אמתית היא זו שמשלבת - בו-זמנית ובנשימה אחת - בין "ימין מקרבת" ל"שמאל דוחה". הא כיצד?

כאשר אתה פותח במילות חיבה והערכה לילד ורק אז משמיע דברי תוכחות, הרי שפתחת ב"ימין מקרבת" וסיימת ב"שמאל דוחה".

בחינת הלל שכרך מצה ומרור בכריכה אחת (גמרא פסחים קטו, א).

[דוגמא לדבר יש להביא מחיינו: טקטיקה פשוטה היא שבאירועי 'דינרים' וכדומה, במהלכם מתבקש האורח להוזיל מהונו - טרם לכן ירעיפו עליו דברי הלל ושבח נוסח "ידידנו ומכובדנו הנעלה", וכמובן הוא יקבל לביתו 'הזמנת-כבוד' יוקרתית ומעוטרת.

כי לפני שאתה מבקש שיתרום (סליחה, "שיהיה שותף") - אתה מקדים בדברי חיבה כדי שאלו ייצרו את המוטיבציה הגבוהה בקרבן של התורם הפוטנציאלי].

נח ברעם היה מתפלל בשערי חסד. בנו משה היה מזכיר מועצת הפועלים של ההסתדרות בירושלים ולימים שר העבודה. עוזי - הנכד-הבן היה עוזרו של טדי קולק ראש עיריית ירושלים ולימים שר הקליטה.

בשנות השבעים כשטדי קולק תכנן לבנות איצטדיון ענק בשועפט ביקש עוזי ברעם לעזור לקידום הפרויקט שמצא התנגדות עזה מצד ראשי הציבור החרדי, במיוחד שהאיצטדיון ייבנה מול האזורים החרדיים בצפון העיר, והגה רעיון להזמין את עצמו ועמו טדי קולק לבית הגרש"ז אויערבך ולשכנעו שזו לא בעיה.

הגרש"ז התלבט האם לשים כיבוד על השולחן מאחר ואורחיו לא מברכים, ואיך יאמר להם לברך מבלי לפגוע בהם, והחליט שיניחו מגש על השולחן ויחליט אח"כ מה לעשות.

כשנכנסו טדי, עוזי והעוזרים והציגו את עוזי כנכד של משה ברעם אמר הגרש"ז בחכמתו כי-רבה:

"הכרתי אותו בבית הכנסת, היינו מתפללים יחד. אתה הרי היימישער ואתה בוודאי מברך - תתכבדו". ככה הוא הזכיר שצריך לברך ואכן כולם בירכו על השתיה או הפירות.

איצטדיון לא נבנה מהפגישה, ועל האתר הזה קמה ונבנתה 'רמת שלמה' ע"ש הגרש"ז אויערבך זצ"ל עצמו.

(מתוך הספר: 'מחנה יהודה ושכנותיה' מאת ידידי הסופר הירושלמי הרב בנימין קלוגר)

לתשומת-ליבכם! מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן לקבל את הגיליון

למייל ללא תמורה בשליחת דוא"ל לכתובת: abyisrael@gmail.com

מלווה הלכה

אקטואליה מזווית יהודית

יצחק נ.

"צריך" פינת "רוצה"

הסוד שמומחי-השיווק לא רוצים שתדעו << ואיך כל-זה קשור לעובדה שאני מתעקש להישאר עם פלאפון כשר ומאושר?

מוישי כבר לא יכול יותר. הוא בן 10 בסך-הכל, אבל הוא "צריך" נגן MP3

אל דאגה, בבית יש כבר אחד. אבל זה לא מספיק לו. כי בדרך לבית של החבר, הוא "צריך" להאזין למוזיקה של נפתלי קמפה. "נכון, יש לי בבית כבר 'נגן' אחד, אבל זה ממש לא מספיק לי. אני צריך עוד".

כולם מבינים שה"צריך" של הילד הוא מילה מכובסת למילה: "רוצה".

ומה אתנו?

אחד מהתכסיסים הגדולים של מומחי-השיווק הוא להעביר קו ברור שאומר: **את המוצר שאנחנו משווקים אתה "חייב" לרכוש**. כי אתה פשוט לא תוכל בלעדיו. החיים שלך ישתנו איתו ואתה לא יכול להישאר מאחור. "לא יכול". נקודה.

הקו הערמומי של מומחי-השיווק יסביר לך בצורה החדה בעולם כי אתה "צריך" - אפילו "חייב" - את המוצר המשווק. ממש ככה. הם הופכים את המותרות ל"הכרח".

אבל אם נדע לשאול את עצמנו בכנות לפני שאנחנו רוכשים מוצר: אם אנחנו צריכים אותו או רוצים אותו - כבר עשינו חצי מהדרך לשליטה בהוצאות הבית, העולות ומשתרגות (בפרט ברקע הגזירות האחרונות).

אני מהאנשים שאנשים שטחיים היו מגדירים אותם כ"צריכים" פלאפון חכם, "מוגן".

אבל לא. עם יד על הלב, אני לא "צריך" "לצרכי פרנסה" פלאפון עם הודעות. בשביל זה יש מחשב ואימייל. אם נעשה שינוי-חשיבה בראש נגלה שאנחנו לא "צריכים" את כל מה שאנחנו חושבים שאנחנו "צריכים".

מה שקורה הוא שבדור הנהנתן והמפונק שלנו, כל שדרוג חדש במטבח הופך ל"נצרך". (בפרט שלשכנה כבר יש שלשום). וכל תוספת בנייה נחשבת ל"חייבים", כי אנחנו יודעים לתאר את המצב בצבעים מחרידים-קיצונית נוסח: "ממש אי-אפשר לחיות ככה".

הבית של הרב שטיינמן, זה המט-ליפול, יוכיח שאפשר גם אחרת. שלא כל מציאות שיש לה שדרוג היא כבר "בלתי-נסבלת".

ל"צריך" הזה אין גבול. כי לנהנתנות אין באמת גבול. מי שיש לו מנה היום - רוצה מאתיים מחר. והשדרוגים ממש לא עוצרים ב'אדום'.

והאמינו לי, זה שקנה את המטבח של היום - לא יישבע מחר כשייראה שיש כבר מטבח משודרג יותר, והבית שלו כבר נראה "ישן" ו"לא תקין" ו"כבר אי-אפשר ככה". (ככה כמובן משכנע אותך התיאבון, שלא נגמר).

ככה זה כשהנוצץ נראה זהב.

הגר"י זילברשטיין נשאל:

האם להעיר לכלה שלא הולכת בצניעות?

'דעת-תורה' מופלאה מאת חבר מועצת גדולי התורה ורבה של רמת-אלחנן בסוגיות של תוכחה משפחתית << מרתק

"הכי-קל להתעצבן ולשבור את היחסים, אבל צריך לדעת להבליג על דברים לא-חשובים", מסביר הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א - חבר מועצת גדולי התורה (קובץ 'זו העמודים' - אלול תשפ"א, עמוד ע"ט) "אבל לפני שמעירים ולוקחים ללב, צריך לבדוק עם חכם דבר אחד: האם על זה יהיה עלי תביעה בשמים, או לא. אם יהיה לי על זה תביעה בשמים - אז הולכים לצד, אומרים 'לשם יחוד' ומעירים לכבודו יתברך שמו.

"על כשרות, אם בני-הזוג נוהגים בהכשרים אחרים, לא נראה שיהיה על זה תביעה בשמים, ואין צריך להגיב.

"על בגדים לא-צנועים, אם זה נוגד את ההלכה זה אכן חמור מאוד ועל זה תהיה תביעה גדולה בשמים, ולא רק על המשפחה, אלא שכל עם ישראל סובלים מזה שיש נשים שהולכות שלא בצניעות ומכשילות את הרבים! ומי יודע כמה אסונות נגרמות לעם ישראל בגלל זה!

***

"אבל גם אז", מדגיש הרב זילברשטיין, "ההערה צריכה להיות בחכמה.

"הנה, כשאליעזר בא לקחת את רבקה לאישה כתוב שהביא לה בגדים. ולכאורה קשה, למה הי צריך להביא לה בגדים וכי חשב שאין לה בגדים?

"אלא אמר המהרי"ד מבעלזא זי"ע שאברהם שלח עם אליעזר דוגמא של בגדים לרבקה כי להראות לה באלו בגדים הולכות הנשים בביתו.

"גם בענייני: האימא תקנה לכלה בגד מאוד יפה וצנוע מתנה, ותאמר לה: "את כלתנו האהובה, החלטנו להפתיע אותך עם בגד מתנה".

"והכלה - כבר תבין מעצמה ותבוא רק עם הבגד הזה ותבין מה רוח המשפחה".

(ברוח זו: ראה עמוד 3)

